

חבל נחלתו

בכהונתו ואסור בפסולות ומותר רק בנשים שהותרו לכהנים. כהן פצו"ד בידי אדם אע"פ שיכול להוליד בהפריה מלאכותית דינו כפצו"ד ומותר בפסולות. ודינו, האם נתחלל לגמרי מקדושת כהונתו – במחלוקת הפוסקים, ולכן זרעו בהפריה מלאכותית מפסולות לכהונה הוא בספק חללות.³

ע"י הפריה מלאכותית מפסולות לכהונה כספק חלל ודינו כאמור ברמב"ם (הל' איסורי ביאה פ"כ הי"ג): "מי שבא בזמן הזה ואמר כהן אני אינו נאמן ואין מעלין אותו לכהונה על פי עצמו ולא יקרא בתורה ראשון ולא ישא את כפיו ולא יאכל בקדשי הגבול עד שיהיה לו עד אחד, אבל אוסר עצמו בגרושה וזונה וחללה ואינו מטמא למתים ואם נשא או נשמה לוקה, והנבעלת (לו) ספק חללה".

מסקנה

כהן פצו"ד בידי שמים הרי הוא

סימן כא

חשש מזוייף מתוכו בכותב בידיעה לבעולה

מאתים

חתימה היכא דליכא עדים כלל — כלומר כי לא חתימי סהדי עליה כלל שפיר טפי מהשתא דחתימי עליה ושלא לשמה דהוה ליה מזוייף מתוכו.
"במזוייף מתוכו — שחתם עליו קרוב או פסול או שלא לשמה".

היינו אם יש בגט דברים הפוסלים אותו אע"פ שללא כתיבה זו בגט הוא היה כשר כגון ללא עדים ואלבא דר"א שעדי מסירה כרתי בכ"ז הוא נפסל בגלל חשש מזוייף מתוכו.

וכ"כ רשב"ם (ב"ב קע ע"א): "מודה ר'

שאלה

ישראל שנשא אשה שכתובתה מצד הדין מנה וכתב לה בכתובתה מאתים בידיעה שהוא מוסיף לה, האם יכול לפסול את הכתובה בטענת 'מזוייף מתוכו' או כל טענה אחרת?

תשובה

א. בגיטין (ד ע"א): "מודה רבי אלעזר, במזוייף מתוכו שהוא פסול".

ופרש רש"י: "וכי לא בעי רבי אלעזר

3. הערת הרה"ג אביגדר נבנצל רב העיר העתיקה — ירושלים: מעשה בכהן שנשא אשה שאינה מסוגלת ללדת, אבל הפרו את ביצתה מזרעו והשתילו במעי נכרית, ופסק מרן הגרי"ש אלישיב שליט"א שהולדות מתייחסים לעם ישראל, אבל לא רצה להכריע האם הם כהנים (ועל עצם המעשה הוא כעס). ולא זכיתי להבין מאי מספקא לי'.

גזרינן פן לא יכתבו גם הכתיבה לשמה".
וכן כתב הרשב"א (גיטין ד ע"א) על אותה שאלה: "קשיא לן דלא שייך למימר מזוייף מתוכו אלא בשחתומין בו פסולי עדות כגיטי נשים שחתומין בו גיט כדאיתא לקמן או פסולי קורבא כהויא מתנתא דהוה חתימי עלה תרי גיטי בפ' זה בורר (כ"ה ב), אבל כאן שעידיו כשרין אלא שלא חתמוהו לשמה ואף הן אינן צריכין לחתום לשמה מאי פסול איכא כיון דעדי חתימה לא כרתי, ותירצו בתוספות דכיון דלא נחתם לשמה חיישינן דילמא חתמו אנייר חלק ואח"כ כתבו עליו את הגט, וקשה דא"כ אף בשאר שטרות נצריך חתימה לשמה לצאת ידי חששא זו, ונשאר להם הענין בקושיא, ונראה דמשו"ה קרי ליה מזוייף מתוכו משום דלדידיה כתיבה לשמה בעי וחתימתן של עדים מכלל כתיבת הגט היא דפעמים שאין כאן עידי מסירה וגם זה מתקיים בחותמיו וכשר אף לר' אלעזר דמימר אמרינן כיון שנתקיים בחותמיו לאו מזוייף הוא ובדאי כדן נמסר ליה בפני שנים וכדן נעשה לשמה ובתלוש ובשאר תקוני הגט וכיון דעדי חתימה משוה לה גט כשר בודאי מכלל כתיבת הגט הן, והילכך כיון דחתימי עליה אי לא חתמי לשמה מזוייף מתוכו קרינן ליה, ותדע לך דהא גט שחתמיו גיט כשר לר"ש ואמרינן ירד ר"ש לשיטתו של ר"א דאמר עדי מסירה כרתי ואקשינן והאמר רבא מודה ר"א במזוייף מתוכו שהוא פסול ופרקינן הב"ע בשמות מובהקים כלומר דלא אתי למיסמך עלייהו אלמא כל שאין סומכין עליהו ואין מכשירין הגט על חתימתן לא חיישינן אי חתמי לשמה או לא דלאו מכללו של גט הן..."

מבואר שחשש מזוייף מתוכו הוא מעין חשש מחזי כשיקרא בתוך הגט עצמו כאשר

אלעזר כו' — דדוקא גט שאין בו עדים כשר דאעדי מסירה קפיד רחמנא ומיהו אם חתמו שקר או עדים פסולים בתוך הגט הרי הוא פסול".

וכן בסנהדרין (כח ע"ב): "ההיא מתנתא דהוי חתימי עלה תרי גיטי. סבר רב יוסף לאכשורה. דאמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה כרבי יוסי. אמר ליה אביי: ממאי דרבי יוסי דמתניתין, דמכשר בגיטו? דילמא רבי יוסי דברייתא, דפסיל בגיטו? — לא סלקא דעתך, דאמר שמואל: כגון אנא ופנחס, דהוינן אחי וגיטי. אבל גיטי דעלמא — שפיר דמי. — ודילמא כגון אנא ופנחס — משום דגיטו קאמר! — אמר ליה: זיל קניה בעדי מסירה כרבי אלעזר. — והאמר רבי אבא: מודה רבי אלעזר במזוייף מתוכו שהוא פסול! — אמר ליה: זיל, לא שבקי לי דאותביניה לך".

ב. כבר תוספות (גיטין ד ע"א ד"ה מודה) הקשו: "תימה לר"י מה ענין שלא לשמה למזוייף מתוכו שחתומים בו קרובין או פסולים דהתם בדין מיפסיל משום דלמא אתי למיסמך עילויהו להשיאה או להוציא ממון על פיהם אע"פ שהדבר אמת אין לעשות אלא בעדות כשר כדאמר בפ' ארבעה אחין (יבמות דף לא): נינחיה גבי עדים זימנין דחזו בכתבא ומסהדי ורחמנא אמר מפיהם ולא מפי כתבם, אבל הכא שהעדים כשרים אלא שחתמו שלא לשמה מה תקלה יש בכך אם נסמוך עליהו וליכא למימר דאי שרינן בחתמו שלא לשמה יבא להכשיר זימנין דיחתמו תחלה ויכתבו גט על גבי חתימתן והתם ליכא עדות כלל דאם כן מטעם זה גם בשאר שטרות היה לנו להצריך חתימה לשמה, ויש לומר דמ"מ איכא למיגזר חתימה אטו כתיבה דאם אין עושין חתימה לשמה

חבל נחלתו

ע ידי חתימה כשר אפילו מדרבנן".
נראה שרוב הפוסקים הכריעו כרמב"ם שהפסול מדרבנן בלבד. ולכן כיון שהוא חשש מדרבנן בלבד מובן שבמקום שצד הפסול בדבר בולט אין לחוש למזוייף מתוכו כדברי הרמב"ן (גיטין פו ע"ב): "דודאי מזוייף מתוכו אין כאן דכל שפסולו ניכר מתוכו אין לחוש בו דהא ידיע מילתא לכל מאן דמטי שטרא לידיה ולא אתי למסמך עליה דהכא לאר עליה חתימי סהדי".

ד. כתב הרמב"ם בהלכות עדות (פי"ד ה"ו): "שטר שיש בו שני עדים בלבד ושניהם קרובים זה לזה או אחד משניהם פסול בעבירה, אע"פ שמסר לו השטר בפני עדים כשרים הרי הוא כחרס מפני שהוא מזוייף מתוכו".

היינו, מהפסול מדרבנן בענייני גיטין למד הרמב"ם לענייני שטרות בכלל לדין מזוייף מתוכו. וכ"כ האורחות חיים (הל' עדויות אות ג).

ה. בראשונים השתמשו בפסול זה בכמה עניינים.

בהגהות מיימוניות (הל' אישות פ"י ה"ז) לאחר דיון ארוך אם כתובה מן התורה או מדרבנן כתב: "והנה מורי רבינו ז"ל כתב בתשובה על כתובת בתולה שכתב בה דחזו ליכי מדרבנן שמזוייפת מתוכה ופסולה וכתב דגרע טפי מאילו לא נכתב לה שום כתובה ע"כ".

ובאור זרוע (ח"ד סנהדרין סי' עז): "כתב הרב ר' אליעזר בר' שמשון זצ"ל. על שטר שהיה כתוב בו בד' בשבת בכ"ב לירח תשרי ונמצא שאינו מכוון בימים לפי שמראש השנה של אותה שנה אירע ביום ב' וד' בשבת לאו היינו כ"ב בחדש אלא כ"ד וגם שכ"ב בחדש יום שמיני עצרת הוא שאין ישראל כותבין.

מתוך השטר עולה פסול, אבל כאשר אין הפסול מתוכו, במקום שאין חשש ולא ילמדו ממנו אין פסול מזוייף מתוכו.

ג. הרמב"ם בהל' גירושין (פ"ב ה"ז) לימד שכל מקום שאמר בהלכות גירושין שהגט בטל פירושו שאינו כלום וממילא אם הלכה ונישאה בו בניה מהשני ממזרים. לעומת זאת אם כתב שהגט פסול כוונתו שהוא פסול מדרבנן וא"כ בדיעבד אין בניה משני ממזרים.

ולגבי פסול מזוייף מתוכו כתב (הל' גירושין פ"א ה"ז): "היו עדיו מתוכו פסולין אפילו אחד פסול ואחד כשר ונתנו לה בפני שני עדים כשרין הרי זה פסול שנמצא כמזוייף מתוכו".

וכן בהלכות גירושין (פ"ג ה"ח) כתב הרמב"ם: "סופר שכתב הגט לשמו ולשמה כהלכתו וחתמו העדים שלא לשמה הואיל ומסרו לה בעדים הרי זה גט [אלא שהוא פסול ולמה אינו בטל] לפי שאין העדים חותמין על הגט אלא מפני תקון העולם. יש מי שאומר שאם חתמו העדים שלא לשמה הואיל והוא כמזוייף מתוכו הרי זה גט בטל, וכן אם היה אחד מעדיו פסול או שהיה בו עד אחד בלבד כשר אע"פ שנמסר בעדים הרי זה גט בטל, ולא יראה לי דבר זה אלא כמזוייף לא מזוייף ודאי והואיל ונמסר בעדים כשרים הרי זה פסול מדבריהם".

וכתבו נושאי הכלים לרמב"ם, ועפ"י דבריהם בישועות מלכו (אה"ע סי' עד): "והנה כתבתי במכתבי הקודם דלדעת קצת פוסקים במזוייף מתוכו הגט בטל, ולכאורה נראה כן מדברי התוס' בסוגי' דאומר אמרו... והנה דעת קצת פוסקים הללו מבואר ברי"ף ור"מ ז"ל בפ"ב מה' גירושין ה"ח שדעת הגאון דבמזוייף מתוכו בטל מד"ת אף דבאין בו

הוא יומא ליכא פסידא. ולא איירי אין כאן בית מיחוש וכשר. ותניא שטר שזמנו כתוב באחד בניסן בשמיטה כו' דכל לגבי דיני ממונות תלין לטעות דזמן השטר בכל מה שיכולין לתלות כדי להכשירו והכי נמי איתא בפר"ח זצ"ל וכן ראינו הלכה למעשה בימי רבינו יב"א הלוי בשטר שבא לפניו והיה כתוב ביום ל' של אדר והכשירו. הוא וכל שאר רבותי שבמגנצא וכל הדור הוא מההיא מתני' דזה אינו יודע בעיבורו של חדש. ע"כ דברי הרב רבי אלעזר בר' שמשון זצ"ל. וחלק עליו רבי' תם זצ"ל ופסל את השטר מפני שזמנו כתוב בד' בשבת בכ"ב לירח תשרי והלא כ"ב בתשרי הוא יום טוב עצרת ועוד אם ביום ד' חל יום כ"ב נמצאת אומ' שחל תשרי באד"ו וכשתימצי לומר דשנת תתצ"ג חל ראש השנה בב' בשבת א"כ שטר זה מזויף שד' בשבת של אותו תשרי אינו כ"ב בחדש אלא יום ב' בשבת הוא כ"ב בחדש. ועוד שכ"ב הוא יום טוב האחרון ולמחרתו שמחת תורה ומרחשון של אותו שנה חל בג"ד. וז' שלו כתוב ג' בשבת ובאותו שטר כתו' בו בב' בשבת בו' במרחשון היה לו לכתוב ומזוייפין הן מתוכם ופסולין ותליית ידיעת עיבורא של חדש אינה ראייה שלא על פי הראיה אנו מקדשין ואפילו מקדשין לא תלין אלא בחד לגבי חבריה ובשטרא לא תלין דא"כ לא נחקר בב"ד והך דל' באדר דילמא העיבור הוה. אי נמי ל' באדר ליסנא מעליא טפי מהנך זיופי. ועוד הרב אטו כיפי תלא לה. ע"כ דברי ר"ת זצ"ל. וכן רבינו יצחק בר מרדכי זצ"ל והרב ר' משה בר יואל

וכן שטר שכתו' בב' בשבת בו' לירח מרחשון גם זה אין נכון. ונראה לי דאינם נפטלים בכך דתניא שטר שזמנו כתו' בשבת או בעשרה בתשרי מאוחר הוא וכשר. והאי שטרא אע"ג שזמנו כתו' ביום שמיני עצרת כשר. ואם מפני שד' בשבת היה כ"ב לחדש בהכי נמי לא פסלין ליה דיש לומר הסופר טעה לפי שלא ידע בעיבור החדש ובקיבונו. וכדתנן אחד אומר בשנים ואחד אומר בשלשה עדותן קיימת שזה יודע בעיבור החדש וזה אינו יודע. ואם מפני שיש כאן טעות ב' ימים יש לומר בב' עיבורים טעה (אי נמי) לפי ששני ימי ראש השנה קדושה אחת הן וכיומא אריכתא דמי וסבר דהכי נמי לענין החדש. ונמצא שאין כאן טעות אלא יום אחד. וממחרת החדש שהוא נמי מחרת יו"ט התחיל למנות וזהו יום ד'. ולפיכך נשלמו לו בב' בחדש יום ד' בשבת¹. ולעולם בכי האי גוונא לא פסלי' שטרא מכיון שעיקר השטר כתוב כהלכתו ומקויים בעדים כשרים. וכ"ש הוא אם בעדות נפש דכתו' והצילו העדה עדותן מצטרפת. בדין ממון לא כ"ש. ולגבי עדות נפש נמי תנן בדיקות בזמן שמכחישות זו את זו עדותן בטילה. וגבי עדות ממון אמר רב יהודה עדות המכחשת זא"ז בבדיקות כשרה בדיני ממונות. ואף על גב דאמר רבי יוחנן עד כמה עד רובו של חדש. הא במסקנא סלקא שמעתא לעולם אימא לך ברובא נמי לא ידע. ותנא תונא שטרי חוב המוקדמין פסולין וקיימא לן משום פסידא דלקוחות הוא דפסלי להו אבל משום זמן השטר הנכתב שלא כדת אינו פסול. וה"נ כיון דבטעות

1. הערת הרה"ג אביגדר נבנצל רב העיר העתיקה — ירושלים: וכי לא ידע הסופר מתי יום הכפורים ומתי סוכות?

חבל נחלתו

דאין לך שטר מתוקן בלשון זכר או נקבה, כ"ש הכא דיוס לשון מעליא הוא."

ובפסקי דין – ירושלים (דיני ממונות וביורוי יוחסין ז' עמ' תקכד-תקכה) הביאו: "וראה בסדר הגט למחר"י מינץ סי' קג שכתב: ששאלת מה בגר המגרש, נראה דהוה צריך לכתוב בן א"א ולא בן אברהם סתם, דמיוזי כשיקרא ומזוייף מתוכו". **ועוד הביא:** "וכ"כ בשו"ת שמש ומגן ח"ג סי' נא שגר שכתב שם אביו הישראל, ולא כתב בן א"א הוא מזוייף מתוכו, וראוי לכתוב גט אחר". **והקפידא הגדולה בשמות היא דוקא בגיטי נשים אבל לא בשאר שטרות. וכך כתב בשו"ת משיב דבר** (ח"ד סי' נו): "הא מיהא למדנו מדעת המחבר, שבעיר שכותבין נהר א"צ כלל לכתוב בארות ומעינות שאין בהם סימן, וה"ה בעיר דיתבא על כף ימא, וא"כ אע"ג שאנו נוהגין כהרמ"א דכותבין מכ"מ כל סיפוקי העיר, **מכ"מ אין לפסול הגט ע"י שינוי, דכל שאין צורך לכתוב אם שינה כשר** כמבואר בשו"ע שם ס"ב, ונהי דאם לא היה בעיר שום סימן רק בארות או מעינות, והוא שינה לכתוב את מיעוטי דמיעוטי והניח העיקר כתב מהרי"ק דיש פוסלין משום דהוי כמזוייף מתוכו, מכ"מ בעיר דיהבי בה סימן יפה דיתבא על כף ימא, שוב אין לחוש על שינוי והכל יודעים שמה שנמצא בגיטין על מי בארות הוא משום שמכבר היו כותבין כן, וגם מי יכול לדעת בכרך גדול, אם עדיין אין משתמשים לכביסה ולשתית בהמות מאותן הבארות שהיה מכבר, ע"כ אין לפסול ח"ו הגיטין שמכבר..."

ובשו"ת שבט הלוי (ח"ח סי' רפד) **כתב:** "ועיין בס' מנחת פתים כאן כ' דאין חשש במה שכותבים וקנינא בתופס הכתובה לפני מעשה הקנין כיון דעכ"פ קודם שחתמו הי'

זצ"ל פסלו את השטר מפני שהזמן נכתב בטעות שכת' בד' בשבת בכ"ב לירח תשרי שנת תתצ"ג לבריאת עולם וראש השנה של אותה שנה היה בב' בשבת הרי כ"ב חל בב' בשבת וטעו בב' ימים. ואין במה לתלות טעות אם נאמר טעו בעיבור החדש שהיו סבורים למנות מיום שני של ראש השנה שהוא יום ל"א לחדש. ויום ראשון למלאות אלול ולעברו בכ"ג בתשרי. בד' בשבת היה להם לכתוב וזה אין לומר שטעו לקבוע חדש אחד ב' ימים שהוא ל"ב לירח אלול שבוה אין בני אדם טועין לקבוע חדש ביום ל"ב לחדש שזה לא נעשה לעולם".

ובשו"ת מהר"י מברונא (סי' פ) **דן בכתובה אשר נכתב בה:** "בשישי בשבת בחמשה יום לחדש פ' ורצה ר' אליה לפסלו". **וענה:** "ונ"ל דאין כאן בית מיוחד אע"ג דכל למטה מעשרה לשון רבים וה"ל למכתב ימים אין קפידא דמוכח דר"ל ה' ימים בחדש פ' וא"א לפרשו בע"א, ובריש פ' דע"ז כתב המרדכי דאם דילג האלפים והמאות ולא כתב רק פרט קטן סגי בכך. ועוד כתב בא"ז דאם דלגו חמשת לגמרי ולא כתבו רק אלפים כשר וכ"ש הכא, ואף בגט בפ' המגרש בגט שהובא מהגר דשינה כמה מילי ממה שנוהגים לכתוב מ"מ אפשר ליה כיון דמוכח פירושו וביאורו, ואף לענין דיני ממונות מוכח בפ' גט פשוט דאפי' לא כתבו רק ראשי תיבות כגון ח"מ ר"ת חתומי מטה או קפ"ל מעות וכה"ג כשר גמור ומפקינן ביה ממונא, וה"ה בכתובה, ולא שייך לומר דהוי מזוייף מתוכו דמה זיוף שייך הכא אטו אי כתב חמש ימים וה"ל למיכתב בלשון זכר חמשה או גבי שנים כתב חמשה או שנים (דהא פסול) (דניפסול) בזה כתובה או שטר אע"ג דמוכח כוונתו מתוכו לא תהא כזאת בישראל דא"כ ננעלת דלת בפני לווין,

בה שהיא בתולה, אע"פ שהחתן והכלה יודעים שאינה בתולה. ומשמע שאם אין זה נוגע לאיסור חיתון אין זה פוגם בגוף הכתובה לגבות ממנה בעתיד, אע"פ שיש פרטים שידוע לחתן ולכלה שאינם אמת!

וכך כתב בשו"ת אגרות משה (אה"ע ח"א סי' קא): "בדבר אחד שנשא אשה בערכאות ואחר זמן רב בא לקדשה כדת משה וישראל שנסתפק כתר"ה איזה כתובה צריך לכתוב לה אם מנה או מאתים. הנכון לע"ד שכתובתה בסתמא מאתים כאשר אבאר בעה"י".

ומסיק האג"מ: "ונמצא לדינא להב"ש ולמה שבארתי לטעם ראשון יש לה רק מנה אבל לתוס' יבמות ומסתבר דגם להרמב"ם והטור הוא כן כתובתה מאתים. ולטעם הפרישה נמי אם חשבו בעת שנשאה בערכאות לישא גם כדת משה וישראל כתובתה מאתים כמו בקטן ואם אצ"כ נמלך לשוב בתשובה ולישא כדמו"י יש לה להפרישה רק מנה. לכן כיון שעל הב"ש חולקין הט"ז והח"מ ומסתבר כותיהו ומתוס' יבמות ראה כטעם ב' שכתבתי יש להורות בצוה לכתוב כתובה סתם שיכתבו כתובת בתולה. ולרוחא דמלתא אם אפשר יש לשאלו בפירוש ולהודיעו שיותר נכון לכתוב כתובת בתולה ואם א"א לשאלו יכתבו כתובת בתולה בעצמם ויש לכתוב גם תיבת מדאורייתא אם יש לחוש לקפידא כדכתבתי. ואם אפשר לכתוב פלניתא דא כדכתב החת"ס בסי' קל"ג במפתח ודאי טוב אך אם יש לחוש לקפידא יכולין לכתוב גם בתולתא

הקנין והרי הוא כשאר תופסי שטרות, ואם כתבים וקנינא ולא עשו הקנין פסול כמזויף מתוכו, אעפ"י שאין הקנין מעכב, אם א"ל כתובו וחתומו כנ"ל, מכ"מ אם כבר כתב וקנינא צריך עכ"פ לעשות הקנין"².

ה. אולם לגבי השאלה שלפנינו, הנה הוא כותב לה בידיעתו, ולכן נראה שאין זה מזויף מתוכו. כך כתב בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ד סי' קיח): "בדבר כתיבת הכתובה אין צורך להגיד למסדר הקידושין, כי מאחר שהחתן יחתום על הכתובה הרי הסכים לכתובת בתולה ושוב ליכא קפידא ומחוייב בכתובת בתולה אף אם באמת אינה בתולה אם לא הטעתה אותו, מאחר דרצה להתחייב בכתובת בתולה לא גרע מתוספת כתובה, וכשניסת להבועל עצמו יותר נכון לכתוב כתובת בתולה ולכתוב בתולתא והטעם מבורא בתשובתי באגרות משה חלק אה"ע סימן ק"א ויפה עשה הרב ההוא, אך גם בבעולה מאחר אם נבעלה מישראל כשר שכשרה לכהונה שאינו נוגע לענין איסור אלא לענין סך הממון, אם החתן יודע ורוצה בכתובת בתולה יכולים לכתוב כתובת בתולה, וממילא אין לגלות זה להמסדר קידושין ולא לשום אדם כדכתבתי לעיל".

משמע מדברי האג"מ שאפילו מוזכר בכתובה שהיא בתולה וידוע לחתן שאינה כן, ואעפ"כ ברצונו לכתוב לה כך – אין זה מזויף מתוכו. וכיון שהרב מסדר הקידושין אינו יודע כלל ממצבה, נראה שבכתובה כתוב נוסח רגיל של כתובת בתולה ומוזכר

2. הערת הרה"ג אביגדר נבנצל רב העיר העתיקה — ירושלים: צ"ע דכיון דהבעל אמר לחתום הוי כהודאת בע"ד דהוה קנין, וכמו שעדים כותבים שטר ללוח אע"פ שאין מלוה עמו ולא ראו הלואה ואינם יודעים אם היתה, דגדר שטר הוא עדאה על הודאת בע"ד.

חבל נחלתו

דא כיון שיש לפרש שהוא על עת שנשאה בתחלה. ומוהר בתולכי ודאי יש לכתוב כיון שהחזיב דמאתים הוא מצד שהיתה בתולה בעת שלקחה בערכאות³. זהו הנלע"ד למעשה⁴.

ואעפ"כ רוצה שכתובתה תהא כדוגמת בתולה מותר לכתוב בכתובה שכתובתה מאתים ואף לכתוב שהיא בתולה, ולא יוכל החתן בעתיד לפסול את הכתובה בטענת מזוייף מתוכו או כל טענה אחרת מותר ורצוי לכתוב כרגיל.

מסקנה

אם החתן יודע שאין הכלה בתולה

סימן כב

טבילת נדה ביום השביעי

שתהא מותרת לבעלה בלילה?

שאלה

תשובה

האם מותר לאשה שליל טבילתה חל בליל שבת והיא מתגוררת בישוב אשר אין בו מקוה טהרה (כגון חלק מיישובי המגורשים מגוש קטיף), לטבול ביום השביעי מבעוד יום במקוה טהרה בישוב סמוך, על-מנת

א. כדי לברר את הדברים היטב נביא בקצרה את דברי הרמב"ן בהלכות נדה (פרק א'¹, הובאו בהקדמת החכמת אדם לדיני נדה

3. כך סיכם את תשובת האג"מ הרב יוסף הורוביץ:
  - א. אם נבעלה מהחתן ישנן דעות שאפילו לכתחילה כתובתה מאתיים ולכן ודאי מותר ורצוי לכתוב כרגיל.
  - ב. אם נבעלה מאדם אחר ולא נפסלה לכהונה, כתובתה מנה, ואעפ"כ אם רוצה החתן לתת לה כבתולה יכול לכתוב ככל בתולה כי ניתן לפרש "מוהר בתולייכי דחזי ליכי" ע"פ רצוני, ואין כאן "שיקרא".
  - ג. אם נפסלה לכהונה כגון שנבעלה לגוי או לחלל או לממזר אסור לכתוב בכתובה "בתולה" כי יבואו להתירה לכהן אם תתאלמן על סמך תואר זה. ונלענ"ד שגם במצב השני לא ראוי לחזור שוב ושוב על הביטוי 'בתולתא' (וצבי בתולתא, וקנינא לבתולתא) כי כאשר לא מדובר על הסכום אין כאן אלא שקר ומדוע לכתוב ולשנן ולשלש שקר זה.
  4. הערת הרה"ג אביגדר נבנצל רב העיר העתיקה — ירושלים: גם אדמו"ר הגרשז"א זלה"ה הורה דאם רוצה רשאי לכתוב כתובת בתולתא, ולענ"ד הטעם כנ"ל. ולא שמעתי מאדמו"ר לחלק בין נבעלה לכשר או לפסול.
1. בחרתי במספר סעיפים מדבריו הקשורים לשאלתנו והרוצה ללמוד את הדברים בשורשם יעיין בהל' נדה לרמב"ן ובחכמת אדם.